

آزادسازی رقم جدید

Release of New Cultivar

گردویی ۸۹، رقم جدید فندق با عملکرد بالا

Gerdooei 89, A New High Yielding Hazelnut Cultivar

مشارکت‌کنندگان: سونا حسین‌آوا و داود جوادی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۸/۴ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۱۱/۱۳

کاشته شدند و ارزیابی‌های اولیه بر روی این ژنوتیپ‌ها در کلکسیون ایستگاه تحقیقات باغبانی کمال‌شهر به مدت سه سال انجام گردید (Hoseinova, 2004a). سپس برای انجام ارزیابی‌های تکمیلی و مقایسه ژنوتیپ‌های برتر انتخابی داخلی با ارقام فندق برتر خارجی، در سال ۱۳۸۱ این ژنوتیپ‌ها همراه با ۸ رقم فندق خارجی وارداتی شامل فرتیل‌دی کوتارد (Fertile de Cotard)، سگرب (Segurb)، روند دو پیمونت (Ronde du Pimount)، نگر (Negrat)، دوباسه (Dubase)، کسفورد (Kasford)، داویانا (Daviana) و لانگک دسپانیان (Long Daspaniann) در یک طرح آزمایشی کشت شدند (Hoseinova, 2004c). با توجه به بررسی‌های انجام شده از میان ژنوتیپ‌های موجود، ژنوتیپ گردویی ۸۹ به عنوان رقم برتر انتخاب گردید. مطالعات مربوط به

بیشتر باغات فندق در ایران با استفاده از ژنوتیپ‌های بومی احداث شده‌اند که دارای میوه‌های ریز با پوست سخت و عملکرد پائین می‌باشند. این موضوع ایجاب می‌کند که ارقام دارای کیفیت مطلوب میوه، عملکرد بالا و سازگار به شرایط اقلیمی کشور اصلاح و معرفی شوند (Javadi, 2011; Hoseinova, 2004a). شناسایی، جمع‌آوری و ارزیابی ژنوتیپ‌های فندق از سال ۱۳۷۳ هجری شمسی در بخش تحقیقات باغبانی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر در مناطق فندق‌خیز ایران شامل استان‌های اردبیل، گیلان، قزوین، آذربایجان‌های شرقی و غربی آغاز گردید. در بازدیدهای منطقه‌ای درختان فندق برتر شناسایی شد و پس از بررسی‌های اولیه صفات رویشی و زایشی درختان موردنظر، ۱۷ ژنوتیپ برتر انتخاب و در ایستگاه تحقیقات باغبانی کمال‌شهر کرج و ایستگاه تحقیقات فندق آستارا

آدرس پست الکترونیکی نگارنده مسئول: hoseinava2009@yahoo.com

ضخامت پوست چوبی متوسط بوده و متوسط وزن مغز این رقم ۱ گرم با ۴۵/۵ درصد مغز می‌باشد. جدا شدن مغز از پوست چوبی نیز به آسانی انجام شده و دوقلویی میوه در آن دیده نمی‌شود. میزان روغن و پروتئین مغز نیز به ترتیب برابر ۶۲ و ۱۵/۱ درصد است. از نظر عملکرد رقم گردویی ۸۹ پر محصول‌ترین رقم فندق داخلی بوده و با میانگین عملکرد ۱۱۰۰ کیلوگرم در هکتار پربارتر از دو رقم شاهد (رقم رسمی و پایزه) می‌باشد. در هر خوشه ۲-۳ میوه تشکیل می‌شود که این خصوصیت از عوامل مهم در افزایش عملکرد این رقم است. زمان رسیدن میوه در اواسط شهریور می‌باشد که از نظر زمان رسیدن میوه در گروه متوسط تا دیر قرار می‌گیرد. بعد از رسیدن میوه چسبندگی گریبانک به میوه از بین می‌رود و در نتیجه برداشت به آسانی قابل انجام است (Hoseinova, 2010). از نظر مقاومت به تنش‌های محیطی، این رقم به سرمای شدید زمستان و خشکی مقاومت نسبی داشته و کمترین سوختگی برگ را در مقابل گرمای زیاد تابستان در مقایسه با ارقام شاهد داشت. سرشاخه‌های آن نیز به سرمای شدید زمستانه مقاوم بوده و کمترین خسارت را نشان دادند. از نظر نوع مصرف نیز این رقم هم برای مصرف تازه‌خوری و هم برای فرآوری (شکلات‌سازی و قنادی) مناسب است (Hoseinova, 2004b).

زمان باز شدن برگ و گل‌های نر و ماده نشان داد که این رقم از لحاظ زمان برگ‌دهی زود برگ‌ده، از نظر زمان باز شدن گل‌های نر متوسط (ظهور شاتون‌ها اردیبهشت، طویل شدن شاتون اواخر بهمن و ریزش دانه گرده اوایل اسفند اتفاق می‌افتد) و از نظر زمان باز شدن گل‌های ماده نیز زود گل (زمان باز شدن خوشه گل ماده و ظهور کلالة دوشاخه‌ای قرمز رنگ اواسط بهمن تا ۱۵ اسفند) است (Hoseinova, 2004b). این رقم برای تولید بیشتر نیاز به رقم گرده‌دهنده دارد که رقم‌های پشمینه ۸۹ و گرچه بهترین گرده‌دهنده برای این رقم شناخته شده‌اند (Hoseinova, 2009). طول دوره گرده‌افشانی این رقم نیز همراه با رقم‌های گرچه و پشمینه ۸۹ طولانی‌تر از سایر ارقام و ژنوتیپ‌های مورد بررسی بود. زمان آغاز و پایان ریزش دانه گرده هم‌پوشانی خوبی با اغلب ژنوتیپ‌ها و ارقام موجود در کشور دارد و علاوه بر این که این رقم از نظر عملکرد برتر می‌باشد تا حدودی به عنوان رقم گرده‌دهنده نیز مورد نظر است (Hoseinova, 2004c).

درختان رقم گردویی ۸۹ دارای قدرت رشد متوسط بوده و دارای شاخه‌های متراکم با عادت رشد گسترده می‌باشند. برگ‌های این رقم گرد و پوشیده از کرک می‌باشد. میوه‌های رقم گردویی ۸۹ گرد، قهوه‌ای روشن، نوک تیز بوده و از نظر اندازه با میانگین وزن ۲/۲ گرم در گروه میوه‌های با وزن متوسط قرار می‌گیرد.

References

- Hoseinova, S. 2010.** Identification and registration of some hazelnut genotypes using morphological characteristics. Final Report of Research Project No. 89/74. Seed and Plant Improvement Institute (SPII). Karaj, Iran. 45pp. (In Persian).
- Hoseinova, S. 2009.** Selection of suitable pollinizer for selected hazelnut cultivars. Final Report of Research Project No. 88/1503. Seed and Plant Improvement Institute (SPII). Karaj, Iran. 25 pp. (In Persian).
- Hoseinova, S. 2004a.** Identification and collection of hazelnut genotypes. Final Report of Research Project No. 83/1485. Seed and Plant Improvement Institute (SPII). Karaj, Iran. 33 pp. (In Persian).
- Hoseinova, S. 2004b.** Evaluation and investigation of yield and quality characteristics of hazelnuts. Final Report of Research Project No. 89/1494. Seed and Plant Improvement Institute (SPII). Karaj, Iran. 22 pp. (In Persian).
- Hoseinova, S. 2004c.** Identification of the filbert varieties in the Karaj hazelnut collection. Final Report of Research Project No. 83/843. Seed and Plant Improvement Institute (SPII). Karaj, Iran. 45 pp. (In Persian).
- Javadi, M. D. 2011.** Evaluation of selected superior genotypes of hazelnut. Final Report of Research Project No. 90/294. Seed and Plant Improvement Institute (SPII). Astara Hazelnut Research Station, Astara, Iran. 18 pp. (In Persian).

آدرس: کرج، بلوار شهید فهمیده، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر،

صندوق پستی: ۳۱۵۸۵-۴۱۱۹